

תוכן

3.....	תקציר
3.....	מבוא
4.....	סקירת ספרות
7.....	שיטה
8.....	ממצאים
8.....	אישוש השערה מס' 1
9.....	אישוש השערה מס' 2
10.....	אישוש השערה מס' 3
11.....	דין
12.....	הבדל בסיבות לבחירת מסלול לימוד בין גברים לנשים
12.....	הבדל בבחירת מסלולי לימוד בפועל בין גברים לנשים
12.....	סיבות לבחירת מקצוע מגדרי על ידי שני המנים
13.....	מגבלות העבודה
13.....	הצעות למחקר המשך
13.....	מסקנות
15.....	מקורות
17.....	נספחים
17.....	נספח מס' 1: השפעת גורמים חיצוניים, על בחירת מקצוע
17.....	נספח מס' 2: הבדלים מגדריים בסיבות לבחירת מקצוע לימוד
18.....	נספח מס' 3 – שאלון המקורי של סיבות לבחירת מסלול לימודים
18.....	נספח מס' 4 – שאלון המחקר בשפה העברית

מבוא

נושא של אי-שוויון בהכנסות בין גברים לנשים, הינו נושא המדובר בשיח הציבורי. בהתאם לאגף כלכלן הראשי, קיים פער משמעותי בשכר החודשי בין גברים ונשים בישראל. כך ב-2013, גברים הרוויחו במוצע ב-34% יותר ביחס לנשים. תופעה זו, אינה ייחודית לישראל, אך פער בישראל הינו גבוה (מקום שלישי) ביחס למדינות מפותחות אחרות (גבע, 2015).

חלק ניכר מפער זה, מוסבר באמצאות הבדל בשעות העבודה. כך גברים עובדים יותר שעות עבודה מנשים (גבע, 2015; פוקס, 2016). יחד עם זאת, נשים מקבלות פחות שכר על כל שעת עבודה מגברים (פוקס, 2016), כאשר לכך ישנן מספר סיבות אפשריות. אגף כלכלן הראשי, מונה בין הסיבות הבדל בפריזון עבודה, הנובע מהפסקות ארוכות מהשתתפות בשוק העבודה עקב לידת ילדים, קצב קידום איטי יותר בקרב נשים, בהשוואה לגברים ואף אפליה שאינה ניתנת למדידה. אך יחד עם זאת, מציג אגף כלכלן הראשי כי נשים מפיקות תשואה נמוכה יותר מתואר האקדמי, ביחס לגברים, בהנחה כי סיבה לכך מסלול לימוד שונה (גבע, 2015).

פוקס (2015) ממרכז טאוב, במחקרה, תומכת בהנחה זו ומציגה כי חלק ניכר מפערי השכר בין גברים לנשים, ניתן להסביר באמצעות הבדלים המגדריים במשלחי היד. ממצאי מחקרה הציגו כי קיימים פערים גדולים בשכר בין משלחי היד השונים. כאשר במשלחי היד בהן ריכוז נשים גבוה יותר, השכר נמוך יותר.

ממצאים אלה, מעלים שאלה חשובה אודות בחירת מקצוע ומשלח יד על ידי גברים ונשים, אשר לבחירה זו השפעה ניכרת על פער בהכנסות בין גברים לנשים. כך, יוצא כי נשים בוחרות במקצועות "יוקרתיות" פחות מגברים וממצא זה מעלה שאלה אודות הסיבות לבחירת מקצוע לימוד וקריירה על ידי נשים וגברים.

מטרת העבודה הנוכחית, הינה לבחון את הסיבות לבחירת מקצוע לימוד על ידי נשים וגברים, על מנת לבחון את סוגיית האי-שוויון ופערי השכר בין שני המינים. בעבודה ננסה לענות על השאלה, האם ישנן נסיבות מיוחדות לבחירת מסלולי קריירה שונים בקרב נשים ואם כן, מה הן הנסיבות.

סקירת ספרות

בחירת מקצוע בחלק ניכר מהמקרים, מתבסס על תפקיד מגדרי של האדם. תפקידים מגדריים, אלו מאופיינים באמצעות שילוב של נורמות חברתיות, אשר מגדירות אלו התנהגויות מקובלות ואלו לא רצויות עבור אדם בהתאם להשתייכותו למגדר, כלומר בהיותו גבר או אישה (Gochman, 2013, P. 424). השיח האקדמי אודות הבנייה חברתית של תפקידים מגדריים, נמשך, בעוד שלא קיימת תושבה חד משמעית האם תפקידים מגדריים מקורם בביולוגיה או בתהליכי חברות (Francis, 2000).

כך או אחרת, על בסיס תפקידים מגדריים, נוצרים סטריאוטיפיים מגדריים, אשר קובעים אילו מקצועות נחשבים "גבריים" ואילו "נשיים". לדוגמה מקצועות כמו מזכירה, מורה, עובדת סוציאלית, אומנות, פיזיותרפיה וכד', נחשבים כמקצועות נשיים. בעוד שמקצועות כמו מנהל, רואה חשבון, מהנדס ועורך דין, נחשבים כמקצועות גבריים (Betz & Hackett, 1981). אפוא, חלוקת התפקידים בין שני המינים היא חלוקה מסורתית, בכך שהגברים מועסקים יותר בתפקידים הדורשים פעולות ומחשבות עצמאיות בעוד שהנשים מועסקות יותר בתפקידים הקשורים באחווה ורגש (Diekman & Goodfriend, 2006).

למרות וסטריאוטיפים מגדריים הינם אוטומטיים, לעיתים ניתן להשפיע עליהם לפרק זמן קצר. אסטרטגיות השפעה שנמצאו כיעילות, היו הסחת דעת מסטריאוטיפ מגדרי או הרחבה ומיקוד בסטריאוטיפ מסוים. כאשר אסטרטגיות לדחיית סטריאוטיפ, לא היו יעילות (Lenton, Cardiff, & Sedikides, 2009).

ממצאים אלו, מעלים הנחה, כי למרות הסטריאוטיפ המגדרי, נשים וגברים לעיתים בוחרים במקצועות שאינם תואמים את תפקיד המגדרי. לדוגמה, במחקר שבדק את הסיבות שנשים בחרו בקריירה בתחום המחשבים נמצא כי נשים מושפעות מההורים בבחירת קריירה. במיוחד האבא נמצא כבעל ההשפעה הכי גבוהה בבחירת נשים בקריירה במחשבים (Adya & Kaiser, 2005).

בחירת מקצוע מגדרי, מתרחש בשלבים מוקדמים בחיי המתבגר - כנראה עוד בתיכון (Adya & Kaiser, 2005). מחקר של Kniveton (2004), אשר חקרה השפעת גורמים חיצוניים על בחירת קריירה בקרב נערים בגיל 14-18, תומך בממצאים של Adya & Kaiser ומציג כי השפעה הגדולה ביותר על בחירה מקצוע, הייתה מצד ההורים ובמקום השני מצד המורים (נספח מס' 1). יחד עם זאת, במחקר לא נמצא הבדל משמעותי, בין השפעה של אבא ואימא. יתר על כן, באותו המחקר, גם גורמים פנימיים כגון כסף ועניין בעבודה נמצאו בעלי